

Халықты тіркеу қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің м.а. 2024 жылғы 9 қыркүйектегі № 677 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2024 жылғы 10 қыркүйекте № 35045 болып тіркелді.

"Халықтың көші-қоны туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 9-бабының 13-1) тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Халықты тіркеу қағидалары осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес Халықты тіркеу қағидалары бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Көші-қон қызметі комитеті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіпте:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты ресми жариялағаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрықты мемлекеттік тіркегеннен кейін он жұмыс күні ішінде осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Заң департаментіне ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің жетекшілік ететін орынбасарына және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Көші-қон қызметі комитетіне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*ішкі істер министрінің
міндетін атқарушы*

М. Кожаев

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Цифрлық даму, инновациялар
және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасының
Еңбек және халықты әлеуметтік
қорғау министрлігі

Қазақстан Республикасы
ішкі істер министрінің
міндетін атқарушы
2024 жылғы 9 қыркүйектегі

Халықты тіркеу қағидалары

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Халықты тіркеу қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар) "Халықтың көші-қоны туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді және Қазақстан Республикасының аумағында халықты тіркеу тәртібін айқындайды.

Ішкі істер органдары Қазақстан Республикасының азаматтарын, Қазақстан Республикасында тұрақты тұратын шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарды тұрғылықты жері бойынша тіркеуді (есепке алуды), сондай-ақ уақытша болатын (тұратын) жері бойынша есепке алуды тіркеу арқылы жүзеге асырады.

Қазақстан Республикасының халқын тіркеу "Халықты құжаттандыру және тіркеу" Тіркеу пункті" (бұдан әрі – ХҚТ ТП) және "Шетелдіктерді құжаттандыру және тіркеу" Тіркеу пункті" (бұдан әрі – ШҚТ ТП) ақпараттық жүйелеріне мәліметтерді енгізу және оларды "Жеке тұлғалар" мемлекеттік деректер базасына көшіру арқылы жүзеге асырылады.

2. Осы Қағидаларда пайдаланылатын негізгі ұғымдар мен терминдер:

1) уәкілетті орган (бұдан әрі – уәкілетті орган) – Қазақстан Республикасының халқын тұрғылықты жері бойынша тіркеуді және тіркеуден шығаруды, сондай-ақ уақытша болатын (тұратын) жері бойынша есепке алуды (тіркеуді) өз құзыреті шегінде жүзеге асыратын ішкі істер органы;

2) жақын туыстар – ата-аналар (ата-ана), балалар, асырап алушылар, асырап алынғандар, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек ағалы-інілер мен апалы-сіңлілер, ата, әже, немерелер;

3) уақытша болатын (тұратын) жер – тұрғылықты жер болып табылмайтын және адам уақытша болатын (тұратын) мекенжайы бар ғимарат, үй-жай не тұрғынжай;

4) "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясы (бұдан әрі – Мемлекеттік корпорация) – Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекеттік қызметтерді көрсету, "бір терезе" қағидаты бойынша мемлекеттік қызметтер көрсетуге өтініштерді қабылдау және көрсетілетін қызметті алушыға олардың нәтижелерін беру жөніндегі жұмысты ұйымдастыру, мемлекеттік қызметтерді электрондық нысанда көрсетуді қамтамасыз ету үшін Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша құрылған заңды тұлға.

2-тарау. Халықты тіркеу тәртібі

3. Қазақстан Республикасының халқын тұрғылықты жері бойынша, уақытша болатын (тұратын) жері бойынша тіркеу жеке басын куәландыратын құжаттар бойынша жүзеге асырылады:

Қазақстан Республикасының азаматтарын (он төрт жасқа толған) –Мемлекеттік корпорация немесе "электрондық үкімет" веб-порталы арқылы уәкілетті органның аумақтық бөліністері;

халықтың көші-қоны саласындағы заңнамаға сәйкес Қазақстан Республикасында тұрақты тұруға рұқсат алған шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарды – Мемлекеттік корпорация арқылы уәкілетті органның аумақтық бөліністері.

Тіркеу орны оның заңды мекенжайы болып табылады.

Азамат тұрақты немесе көбінесе тұратын елді мекен оның тұрғылықты жері деп танылады.

Он төрт жасқа толмаған адамдардың (жас балалардың) немесе қорғаншылықтағы азаматтардың тұрғылықты жері болып олардың заңды өкілдерінің тұрғылықты жері танылады.

4. Қазақстан Республикасының халқын тұрғылықты жері бойынша, уақытша болатын (тұратын) жері бойынша тіркеу тұрғын үйдің меншік иесінің/иелерінің (жалға берушінің) жазбаша берген келісімімен не электрондық-цифрлық қолтаңбасы арқылы куәландырылған электрондық нысанда жүзеге асырылады.

Тіркеуге меншік иесінің (жалға алушының) меншік құқығын растау үшін уәкілетті орган мекенжайдың тіркеу коды (МТК) бойынша "Тұрғын үй қатынастары туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген тұрғын үйге меншік құқығы пайда болуының негіздерін растайтын меншік иесі туралы мәліметті ақпараттық жүйелерден алады.

Қазақстан Республикасының халқын тұрғылықты жері бойынша, уақытша болатын (тұратын) жері бойынша тіркеу тұрғын үйлерде, пәтерлерде, бау-бақша серіктестіктері мен кооперативтерінің саяжай құрылыстарында, жатақханаларда, қонақ үйлерде, демалыс үйлерінде, санаторийлерде, профилакторийлерде, емдеу мекемелерінде, интернат-үйлерінде, пансионаттарда, қарттар үйлерінде, сондай-ақ адамдар тұру (болу) үшін пайдаланылатын ғимараттар мен үй-жайларда жүзеге асырылады.

5. Тұрғылықты жері бойынша, уақытша болатын (тұратын) жері бойынша тіркеуге:

1) Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұратын және тұрақты немесе уақытша тұру мақсатында мемлекет ішінде қоныс аударатын, сондай-ақ шет елдерден тұрақты тұрғылықты жерге не уақытша тұруға келген Қазақстан Республикасының азаматтары;

2) Қазақстан Республикасында тұрақты тұратын шетелдіктер және азаматтығы жоқ адамдар жатады.

6. Босқын мәртебесін алған шетелдіктер және азаматтығы жоқ адамдар болатын жері бойынша есепке алуға жатады.

7. Тіркелуге (есепке алуға) жататын адамдар, оның ішінде республикадан тыс жерлерден келген Қазақстан Республикасының азаматтары жаңа тұрғылықты жеріне, уақытша болатын (тұратын) жеріне келген күннен бастап күнтізбелік 10 күн ішінде уәкілетті органға мынадай құжаттарды ұсынады:

1) жеке басын куәландыратын құжат (16 жасқа дейінгі балалар – туу туралы куәлік);

2) тұрғын үй иесінің не сенім білдірілген адамның (тұрғын үй иесінің не сенім білдірілген адамның қатысуы қажет) жеке басын куәландыратын құжат және уәкілетті орган белгілеген нысан бойынша (адамдар тұру (болу) үшін пайдаланатын ғимараттарда және үй-жайларда тіркеген кезде – ұйым (мекеме) әкімшілігінің тіркеу туралы қолдаухаты) өтініш білдірген адамды тұрақты не уақытша тіркеуге тұрғын үй иесінің не сенім білдірілген адамның жазбаша келісімі.

Тұрғын үй иесін өзіне тиесілі тұрғын үйге тіркеу кезінде оның тіркелуге келісімі ұсынылмайды.

Республикадан тыс жерлерден тұрақты тұрғылықты жерге келген Қазақстан Республикасының азаматтары паспорттын (Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде болған уақытта паспорттын жоғалтқан не қолданылу мерзімі өткен жағдайда – қайтып оралуға арналған куәлік), бұрын тұрған елінен есептен шыққанын растайтын құжатты не бұрын тұрған елінің құзыретті органы берген азаматтығының болмауы туралы анықтаманы ұсынады.

Бұрын тұрған елінен есептен шыққанын растайтын құжаты, азаматтығы болмауы туралы анықтама болмаған кезде азамат бұрын тұрған елінен көрсетілген құжаттардың бірі сұратылған (алынған) кезеңге уақытша болатын (тұратын) жері бойынша тіркеледі.

8. Босқындар болатын жері бойынша уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінде есепке тұру үшін бес жұмыс күні ішінде осы Қағидалардың 7-тармағында көзделген құжаттарды ұсынады.

9. Мынадай:

1) республикадан тыс жерлерге тұрақты тұруға кеткен;

2) сот тұрғын үйді пайдалану құқығынан айырылған деп таныған;

3) тіркеуден шығарылатын адамның қатысуынсыз және оның жеке басын куәландыратын құжатсыз тұрғын үй, ғимарат немесе үй-жай иесінің өтініші бойынша;

4) қайтыс болған;

5) шетелдіктерге, азаматтығы жоқ адамдарға Қазақстан Республикасында тұрақты тұруға бұрын берілген рұқсат күшін жойған кезде адамдар тұрғылықты жері бойынша тіркеуден шығарылуға тиіс.

10. Қазақстан Республикасының халқын жаңа тұрғылықты жері бойынша, уақытша болатын (тұратын) жері бойынша тіркеу кезінде ақпараттық жүйеде бұрынғы мекенжайы бойынша тіркеуден алу бір уақытта жүзеге асырылады.

Иелерінің қайтыс болуына байланысты олардың жеке басын куәландыратын құжаттарының жарамсыздар санатына көшірілген не азаматтық хал актілерін тіркеу

органдарынан ақпарат келіп түскен күн көрсетілген ақпараттық жүйелерде қайтыс болғандарды тұрғылықты жері бойынша тіркеуден шығару күні болып табылады.

"Жеке тұлғалар" мемлекеттік деректер базасына енгізілген және "электрондық үкімет" веб-порталына берілетін мекенжай туралы мәліметтер жеке тұлғаны тұрғылықты жері бойынша тіркеу мекенжайын немесе тұрғылықты жері, уақытша болатын (тұратын) жері бойынша тіркеуден шығаруды, уақытша болатын (тұратын) жері бойынша, сондай-ақ бір мекенжай бойынша тіркелген адамдар туралы мәліметтерді тіркеуді растау болып табылады.

"Электрондық үкімет" порталы арқылы:

жеке тұлғалар – өзінің тіркелген мекенжайы туралы;

тұрғын үй иелері – бір мекенжай бойынша тіркелген адамдар туралы мәліметтерді алады.

Қазақстан Республикасының және Ресей Федерациясының шекаралас аумағының тұрғындары Қазақстан-Ресей мемлекеттік шекарасын кесіп өткен жағдайда тіркеу мекенжайын растайтын құжат Қазақстан Республикасының Заңымен ратификацияланған Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясы Үкіметінің арасындағы Қазақстан Республикасының және Ресей Федерациясының шекара маңындағы аумақтары тұрғындарының Қазақстан-Ресей мемлекеттік шекарасын кесіп өту тәртібі туралы келісімге 3-қосымшаға сәйкес шекара маңы аумағындағы елді мекенде тұрақты тұрғылықты жері бойынша тіркеуді растайтын мәліметтер болып табылады.

Шекара маңы аумағындағы тұрғындарға тіркеу мекенжайы туралы мәліметтерді уәкілетті органның аумақтық бөлімшелері Мемлекеттік корпорация немесе "электрондық үкімет" веб-порталы арқылы береді.

11. Егер тіркеу немесе тіркеуден шығару кезінде осы Қағидалардың талаптарын бұзуға жол берілсе, тіркеу немесе тіркеуден шығару туралы шешімді ресімдеген уәкілетті органның аумақтық бөлімшесі, сондай-ақ жоғары тұрған уәкілетті орган немесе сот оның күшін жояды.

Мүдделі заңды немесе жеке тұлғалар тұрғылықты жері бойынша тіркеудің күшін жою немесе оны қалпына келтіру туралы талапты Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген мерзімдерде мәлімдейді.

Мекенжайы бойынша жылжымайтын мүлік объектілерінде (бұзылған, жойылған, бөлшектелген) не ақпараттық жүйеде жоқ жеке тұлғаларды тіркеу анықталған жағдайларда уәкілетті орган жүргізілген тексеру нәтижелері туралы шығарылған қорытынды негізінде адамдарды тіркеуден шығаруды жүзеге асырады.

12. Шекара маңы аумағындағы елді мекенде тұрақты тұрғылықты жері бойынша тіркеуді растайтын мәліметтердің тұрғылықты жері бойынша тіркеу және тіркеуден шығару үшін бланкілердің нысандарын уәкілетті орган белгілейді және береді.

13. Бір айдан астам мерзімге уақытша болу (тұру) үшін келген адамдарды ішкі істер органдары тұрғылықты жері бойынша тіркеуден шығармай келген күннен бастап күнтізбелік 10 күн ішінде уақытша болатын (тұратын) жері бойынша есепке алады.

Уақытша болатын (тұратын) жері бойынша тіркеу уақытша тіркеу болып табылады. Тұрғылықты жері бойынша тіркеу тұрақты тіркеу болып табылады.

Уақытша тіркеу бір айдан бастап бір жылға дейінгі мерзімге жүзеге асырылады.

Қызметтік міндеттерін орындау, оқуда болуы тұрғылықты жерінен тыс жерде ұзақ тұруымен (бір жылдан астам) байланысты адамдар (растайтын құжат болған кезде) тұрғылықты жері бойынша тіркеуден шығармай міндеттерін орындау үшін қажетті бүкіл мерзімге есепке алынады.

16 жасқа толмаған балалар, адамдардың тыныс-тіршілігін шектейтін организм функцияларының тұрақты бұзылуынан денсаулығында кінәрат бар емдеу мекемелеріндегі азаматтар, вахталық әдіспен жұмыс істейтін адамдар уақытша болатын (тұратын) жері бойынша есепке алынуға (тіркелуге) жатпайды.

Уақытша болатын жерінен мәлімделген мерзімінен бұрын кеткен кезде адамдарды уақытша тіркеуден шығару тұрғын үй, ғимарат немесе үй-жай иесінің (сенім білдірілген адамның) не адамның өтініші бойынша ресімделеді.

14. Қазақстан Республикасында уақытша болатын шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарды есепке алу "Көшіп келушілердің Қазақстан Республикасына келуінің және онда болуының, сондай-ақ олардың Қазақстан Республикасынан кетуінің қағидаларын және Көші-қон бақылауын жүзеге асыру, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасын заңсыз өтетін, Қазақстан Республикасының аумағында заңсыз болатын шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарды, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағына келуге тыйым салынған адамдарды есепке алу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 21 қаңтардағы № 148 қаулысына сәйкес жүзеге асырылады.

15. Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы елдердің Қарулы күштерінің әскери қызметшілерін тұрғылықты жері бойынша тіркеу әскери қызметшілердің паспорттары және жеке куәліктері бойынша жүзеге асырылады.

16. Ұлттық қауіпсіздік пен қоғамдық тәртіпті қорғау мүддесі үшін "Қазақстан Республикасының Қорғаныс және Қарулы Күштері туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 31-1-бабына сәйкес Қазақстан Республикасының жекелеген жергілікті жерлерінде тұрғылықты жерді таңдауда және жүріп-тұру бостандығына шектеулер белгіленеді.

Ерекше режим жағдайындағы елді мекендерде (жабық әкімшілік-аумақтық құрылымдарда) тұрақты тұратын немесе уақытша болатын жерге келген адамдарды тіркеу үшін белгіленген тәртіпте берілетін рұқсат ұсынылады.

17. Тұрғылықты жерін таңдауда шектеу белгіленген жергілікті жерлерде жақын туыстарына тұрақты тұруға келген, уақытша болмаған, бас бостандығынан айыру

орындарынан босатылған (егер олар сотталғанға дейін осы жерде тұрса) адамдарды тіркеуден бас тартылмайды.

Сайлау құқығын іске асыру және азаматты "Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы" Қазақстан Республикасының Конституциялық заңына сәйкес сайлаушылар тізіміне енгізу мақсатында тұрғын үй, ғимарат немесе үй-жай иесінің өтініші негізінде тұрғылықты жері бойынша тіркеуден шығарылған адамдарды сайлау күні сайлау учаскесінің мекенжайындағы ғимаратта немесе үй-жайда тіркеуге жол беріледі.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК